Duşan BAISKI
CÂND ZĂPADA FURĂ AMINTIRILE

Săptămâna Paştelui.

Întâi apăruseră cei din strada Vale. În centrul Bocnei se întâlniră cu cei de pe Morăvița, semn că sentimentul de frustrare era general: Gâscarul îi păcălise. Manu, de curând expulzat din Italia, îndrăznise să compare dependența lor de vizitele Gâscarului cu dependența de haşiş, drept pentru care fu crunt bătut de către chiar prietenii lui, în fața birtului rece şi de obicei gol al Perceptorului. Ceea ce trăiseră cu toții nu putea fi comparat cu nimic.

Orologiul bisericii tocmai bătuse de douăsprezece ori când o luară cu toții pe strada Ilovăț. Unii purtau caschete de miner cu luminile aprinse. Alții îşi luaseră chiar şi lămpaşele, ceea ce dovedea în mod evident faptul că erau hotărâți de lucruri mari. Inclusiv să scotocească prin măruntaiele dealurilor din jurul satului, prin galeriile părăsite, căpăcite cu beton, însă accesibile prin zecile de coşuri de aerisire ascunse prin păduri. Pe Ilovăț, de cum ajungeau în dreptul unei case, li se alăturau mereu alții şi alții. Înaintau relativ greu, orbiți şi înecați de valurile de fulgi de zăpadă aduse de vânt, ce le intrau în ochi şi-n nări. Nu se auzeau decât paşii, aidoma unui cor absurd, lătratul câinilor prin curți, şuieratul furtunii şi acel țipăt inconfundabil, penetrant, de gâscă speriată. Ca o chemare în neant.

Când ajunseră la Cruce, o cruce de marmoră albă, ridicată la marginea satului, în cinstea eroilor din primul război mondial, femeile şi copiii rămaseră pe loc. Nu pentru că se termina asfaltul şi începea urcuşul, ci pentru că nu mai simțeau siguranța ce le-o dăduseră până aici casele de pe-o parte şi alta a drumului. De la capătul localității începeau pădurile. Iar țipătul acela repetat, ce le sfredelea timpanele, le stârnea acuma teama, o teamă pe care nu şi-o putea explica nimeni. După vreo cincizeci de metri, treimea ce mai rămăsese, adică bărbații, fu părăsită pe rând de mai mult de treizeci de oameni, majoritatea bătrâni şi incapabili de-o asemenea incursiune în munți. Şi împreună cu bătrânii, şi preotul. Cu ceilalți, cu temerarii, rămaseră primarul şi şeful de post.

***

Totul începuse cu cincizeci şi două de săptămâni în urmă. Sâmbăta de dinainte vântul bătuse cu furie dinspre sud. Iar a doua zi dimineața, duminică, se pornise o furtună de zăpadă cum nu mai pomeniseră nici cei mai bătrâni din Bocna. O zăpadă aidoma celei de astăzi. Ninsese aproape orizontal. Speriați de zăpadă, cei ce-şi aveau aici case de vacanță părăsiră satul în grabă. În afară de localnici nu mai rămăseseră decât doi venetici: Mario, fost militar de profesie, disponibilizat, care se retrăsese la casa lui de la Bocna cu un calculator, un laptop, vreo mie de filme pirat şi muzică pe compact-discuri, şi Simona, iubita lui. Se simțeau aici bine amândoi şi furtuna de zăpadă nu era pentru ei decât un motiv în plus de a sta în casă, la căldura şemineului.

Dacă ar fi putut cineva atunci să privească satul de undeva sus, atunci ar fi văzut un sat absolut pustiu. Pe străzile şerpuinde printre dealuri, țipenie. Chiar şi cele două birturi rămăseseră zăvorâte. Iar la slujba de dimineață de la biserică nu se dusese nici preotul. Oricum nu ar fi avut nici un sens: obişnuiții săi spectatori țineau cu dinții de ultimii ani de viață, iar zăpada şi gheața de sub ea îi convinseseră să rămână pe la casele lor.

Mario şi Simona savurau împreună muzica de la calculator, fără să ia în seamă viforul de-afară. Stăteau în pat, cu țolul tras până la bărbie, cu ochii pierduți în galbenul-pai al tavanului. Încercau să mai prelungească, măcar în gând, dulceața clipelor de iubire abia consumate. Motanul Coco adormise pe fotoliul lui. Şi, deodată, un țipăt ca de gâscă speriată. Animalul sări ca ars şi porni să miaune. Cei doi se priviră nedumeriți.

— O gâscă, fir-aş... murmură Mario şi, după ce mai trase un fum din pipa de care nu se despărțea decât atunci când dormea, se ridică şi se apropie de geam. Privi oarecum plictisit printre jaluzele din plastic alb. Nu se vede mai nimic, murmură. Se duse la şemineu şi aruncă un buştean în grămada mare de jăratec. Flăcările învăluiră instantaneu bucata de lemn. Inclusiv pachețelul de hârtie, mai curând un ghemotoc, aruncat de Simona o clipă mai târziu.

Din nou, țipătul. Apoi un gâgâit relativ liniştitor, de gâscă ce se linişteşte după o mare primejdie. Femeia se sculă din pat plictisită, cu bustul gol. Întârzie câteva clipe dinaintea lui Mario. Pur şi simplu întârzie câteva clipe în fața lui. Apoi privi, la rândul său, printre jaluzelele chinezeşti.

— E cineva pe uliță şi se uită fix la casa noastră! – exclamă şi se retrase mai mult mirată decât speriată.

— Cine ştie de ce se uită, o măsură Mario, uitându-se şi el pe geam. Nu trebuia să arunci şi guma aia-n foc, o să pută ca dracu'...

În stradă, silueta unui bărbat masiv, cu plete curgându-i peste umeri şi cu o pălărie cu boruri largi. Se auzi iar țipătul gâştei. Abia atunci crezu Mario că deslujeşte o gâscă sub brațul străinului.

— Mă duc să văd ce-o fi vrând... Acuma şi-a găsit...

Motanul o tuli pe uşă printre picioarele lui, cu coada zburlită. Dacă ar fi fost atent, ar fi văzut că animalul fugise pe scările ce duceau la grădină şi nu, ca de obicei, spre gardul dinspre stradă. Descuie poarta. O deschise larg. În clipa aceea, străinul de pe uliță îi întinse un obiect mic şi negru. Mario îl luă fără să întrebe nu ce anume este, era clar o dischetă, ci de ce, pentru ce... Până să se dezmeticească, străinul dispăru înghițit de furtuna de zăpadă. Nu se mai auzi nici un fel de țipăt sau gâgâit.

***

Drumul forestier era deja acoperit cu un strat gros de zăpadă. Ici-colo se mai zăreau muchiile vreunui pietroi de pe margine şi rădăcini de copaci suspendate peste marginea drumului. Cei vreo şaizeci de bărbați câți mai

rămăseseră din toată mulțimea ce se adunase adineaori în sat înaintau greoi, cu valurile zburătoare de zăpadă orbindu-i, intrându-le în ochi, în gură, în sân. Dacă le-ar fi putut vedea cineva ochii pe sub cozoroacele căştilor minieреşti ar fi văzut în ochii lor încrâncenarea. Înaintau aproape orbeşte, cu privirile la drumul anevoios, povârnit, ghicit mai mult după copaci de pe margine. Continuau să audă, la intervale tot mai regulate, țipătul acela venind de undeva din față. Nu vorbea nimeni. Nici nu ar fi fost nevoie. Misiunea lor era deosebit de clară: să-l prindă pe Gâscar şi să-l judece aşa cum ştiu doar minerii. De fapt, miner nu mai era niciunul dintre ei. Bancherii le închiseseră toate, absolut toate minele din zonă. Dar vechile obiceiuri nu se uită chiar atât de uşor. Încrâncenarea nu se pierde peste noapte. Țipătul gâştei, acelaşi pe care-l auziseră săptămânal de un an încoace, era, pe furtuna de zăpadă, aidoma unui far călăuzitor.

***

Mario intră în casă, bulversat. Totul fusese parcă aievea. Nu-l văzuse pe străin la față, însă statura acestuia, pletele curgându-i pe umeri, pardesiul lung până la pământ, pălăria cu boruri largi, toate i se păreau foarte cunoscute. Simțea chiar o inexplicabilă stare de foarte bine, cu toate că încă mai purta în creier semnele beției de cu o seară înainte. Însă mintea refuza eliberarea oricărui răspuns. Singurul lucru concret era discheta din mâna lui. Parcă speriat, o lăsă să-i alunece în buzunarul de la piept al hanoracului. Pe Simona nu o interesau poveştile. Cu atât mai puțin cele din trecutul lui. Faptul că pe el îl dăduseră practic afară din armată o afectaseră îndeajuns pentru a redeschide orice discuție legată de motivele care l-au lăsat fără un loc de muncă bunicel pentru acele vremuri. Nu o interesa decât să uite cât mai repede cei doi ani cât au stat după aceea mai mult despărțiți, el fiind plecat la muncă în Franța. Nu povestise nimănui cu ce treburi se ocupase printre străini. Era îndeajuns că se întorsese de-acolo cu o maşină nou-nouță şi că-şi cumpărase casa de vacanță de la Bocna, pe care o ticsise cu tot felul de aparate electronice.

Faptul că străinul de adineaori îi dăduse tocmai o dischetă şi nimic altceva i se păruse de-a dreptul straniu. De unde şi până unde ştiuse acesta că el, Mario, avea în casă un calculator de birou şi încă unul, portabil? Trebuia să afle şi Simona de dischetă ori nu? Cum nu-şi putuse imediat răspunde la avalanşa de întrebări, urmase îndemnul primului impuls: să ascundă obiectul acela şi să lase răspunsul pentru mai târziu.

— Cine-a fost? – îl întrebă aceasta, stând zgribulită pe băncuța din fața şemineului.

— Nimeni, îi răspunse, evitându-i privirea. Un nor de fum de tutun parfumat îi ascunse pentru o clipă chipul. Unde-i Coco?

Atunci îşi dădură amândoi seama că animalul ieşise deodată cu el.

— Zici că n-a fost nimeni… mormăi femeia. Dar am văzut un tip înalt, cu pălărie, cu un palton sau ce era, lung până la pământ şi care ținea sub braț ceva alb, ce semăna cu o gâscă. Sau să fi fost un iepure…?

— N-a fost nimeni, doar ți s-a părut… Intră în pat, să nu răceşti.… Şi ți-am mai spus o dată să-ți pui ceva pe tine, fir-aş…!

— Zici că mă vede străinul aşa? cochetă ea privindu-l drept în ochi. Ce crezi că poate conține discheta aceea?… Şi mai las-o dracului de pipă!

Mario tresări fără să arate că întrebarea prietenei sale efectiv îl surprinse. Nu o observase a fi ieşit în stradă împreună sau în urma lui. Iar de la fereastră nu se putea vedea ceea ce se întâmplă chiar în fața porții. Era un unghi mort.

Femeia se ridică de pe banchetă, se apropie de el, îşi plimbă uşor, provocator, palma peste bicepşii bărbatului, apoi îi puse mâna pe piept, deasupra buzunarului în care ascunsese discheta.

— Vezi, eu ştiu, Ştiu tot. Aşa cum ştiu şi de Ramona. Şi de Juanita… da, eu ştiu tot. Hai să vedem ce conține! – îl îndemnă arătând spre dischetă.

Bărbatul o privi mut. Ramona şi Juanita îi fuseseră, fiecare, temporar, amante. În Franța.

***

Bocnarii continuau să frământe zăpada proaspătă de aprilie. În urma paşilor lor rămâneau pete tot mai albe, semn că stratul de nea devenea tot mai gros. Şi nici un semn să se domolească. Câtă vreme înaintau doar pe drum, se puteau simți în relativă siguranță. Iar țipătul gâştei se auzea mereu de undeva de dinainte, mereu de dinainte, de parcă pasărea se afla ascunsă de fulgii de zăpadă undeva la zece-douăzeci de metri mai încolo, pe axa drumului. Se temeau însă cu toții de vreo schimbare a direcției de mers, care să-i ducă prin locuri neumblate, prin pădure, pe acolo pe unde se căscau capcanele coşurilor de aerisire ale minelor părăsite. O clipă de neatenție şi puteau sfârşi zdrobiți de fundul cine ştie cărui coş ascuns de crengi putrede. Bancherii nu dăduseră bani decât pentru căpăcirea gurilor principale ale minelor şi nicidecum pentru zecile de guri de aer atât de necesare pentru viața sub pământ. Ar fi fost prea mult. Prea scump. Puținele vite şi capre pe care încercaseră să le crească după închiderea minelor sfârşiseră în mai puțin de-o săptămână, la începutul primăverii, atunci când începuse să dea colțul ierbii. O vară întreagă plutise peste păduri o duhoare înțepătoare, de hoituri. De teama vreunei molime, sanitarii aruncară apoi tone de var nestins în gropile de unde izvorau duhorile. Iar până nu se termină de adunat şi ultima bucată de fier vechi ori şină de cale ferată, mai muriră şi cinci oameni înghițiți de aceleaşi hăuri. Pădurile deveniră pentru ei locurile unde nu e sănătos să mai mergi nici măcar pentru coarne de cerb ori bureți. Într-o bună zi năvăliră cu toții la Primărie şi cerură ajutor pentru a obține hărțile de la fosta direcțiune minieră. Voiau să ştie cu exactitate unde se află coşurile. Până ce primiră hârtiile, mai dispărură şi trei copii. Faptul că unii dintre săteni, ale căror case erau

aşezate peste fostele galerii, începuseră să audă din nou, îndeosebi noaptea, inconfundabilul huruit al trenuleţului de mină alunecând pe şine le aprinse imaginaţia. Şi furia totodată. Bănuielile creşteau cu fiecare zi. Bancherii îi minţiseră: minele continuau să lucreze, dar cu alţi mineri. După ce salvarea duse primii doi foşti mineri la psihiatrie, lucrurile în sat arătau a se fi potolit. Însă fusese doar o aparenţă.

***

Faptul că Simona ştia de aventurile lui câtă vreme fusese departe de ea îl descumpăniră. Se comporta de parcă-i citea gândurile. Nu-l mai interesa cum de ştiuse ce anume îi dăduse străinul în stradă. Ci de unde aflase de femeile care-i încălziseră, în locul ei, patul. Nu povestise nimănui, niciodată, nimic. O bătaie nervoasă în geam curmă situaţia în aparenţă fără ieşire în care se trezise. Din stradă se auziră frânturi de voci care acopereau şuierul vântului. În oricare altă situaţie ar fi privit mai întâi pe geam, să vadă cine este. De data aceasta preferă să iasă direct, în ideea că va scăpa de privirile ca un pumnal ale Simonei. Deschise poarta. În stradă, zeci de persoane. Printre cei aflaţi mai aproape zări chipurile cunoscute ale câtorva dintre vecnii mai apropiaţi.

— Ei, fir-aş… – îşi zise.

— Trebuie să vii cu noi la casa comunală. Totul este pregătit.

Se întoarse către cel care-i vorbise. Era şeful de post, îmbrăcat în civil.

— Să aduci cu tine laptopul şi discheta, adăugă acesta. Se apropie de Mario. Ştiu. Ştim cu toţii că ai aşa ceva… Ştim tot.

Fusese vocea Perceptorului. Tunătoare. Inconfundabilă. De om obişnuit să comande. Fusese maistru minier la viaţa lui, iar după ultima disponibilizare îşi deschisese un birt.

— Îmbracă-te, puişor, şi hai, te ajutăm să cari jucăria, îl zori şeful de post mângâindu-şi mustaţa.

— Ei, fir-aş, ce atâta grabă? – mormăi iritat, cu mâna pe măciulia pipei, gata să o scoată şi să o aprindă.

Ar fi vrut să spună ceva, să întrebe de ce îl chemau la casa comunală, dar faptul că trebuia să meargă cu tot cu dischetă, de care era convins că o primise fără să-l vadă cineva, era mult mai mult decât putea pricepe în acele clipe. Atunci văzu cum apar oameni şi din josul uliţei, întâi câte unul, câte doi, câte trei, apoi în grupuri tot mai mari. Nu ar fi avut nici un sens să se opună. Era doar un venetic şi ştia că putea oricând să aibă probleme. Se întoarse mut în casă, unde Simona îi pregătise deja ciorapii de lână şi bocancii.

***

Se întâmplă exact lucrul de care le fusese teamă. Ţipătul gâştei le schimbă brusc direcţia de mers. Nu se puteau împotrivi. Trebuiau să urmeze chemarea păsării indiferent ce se întâmpla. Ghiciră după copacii de pe margine că porniseră pe o potecă ce scurta drumul spre Poiana Dănilii, un belvedere de unde, în zilele

perfect senine, se spunea că se poate vedea Oraşul. Era locul cel mai înalt din întreaga zonă, situat la o altitudine de aproape 600 de metri, mărginit în partea de sud-vest de o prăpastie de aproape 100 de metri. Puțini se încumetaseră vreodată să coboare acolo. Se mulțumiseră întotdeauna să meargă la Poiana Dănilii numai şi numai pentru priveliştea maiestuoasă şi pentru întrecerile în aruncatul pietrelor de marmoră peste prăpastie. Asta până ce muri un turist străin lovit de-a dreptul în cap. După ce l-au scos pe explorator mort din vale, autoritățile au interzis apropierea de acea zonă cu amenințarea cu închisoarea.

Ceva în mintea lor le spunea că țipătul poruncitor venea tocmai dinspre acel loc. Dar nu se mai gândeau la interdicție, ci numai la răspunsul pe care trebuiau să-l primească de la Gâscar.

***

Luă de pe masă un pachet cu tutun, nedesfăcut, îşi scutură pipa peste focul din şemineu şi-şi încheie hanoracul. Atunci văzu că Simona era deja gata îmbrăcată. Nu o întrebă nimic. N-ar fi avut nici un sens. Era limpede că va veni şi ea. Îi era însă ciudă pe el însuşi, pe faptul că nu încercase nici un fel de împotrivire la tot ceea ce se întâmpla în jurul lui. Acționa mecanic. Porni spre casa comunală flancat de o parte de Simona, iar de cealaltă, de şeful de post şi de Perceptor. Îşi duse mâna la inimă. Acolo se afla buzunarul cu discheta. Dar şi pistolul, un „Colt" pe care îndrăznise şi chiar îl trecuse prin vamă fără probleme cu tot cu gloanțele aferente. În urma sa, întreaga suflare de pe strada Ilovăț. Din față apăreau alte şi alte grupuri. Erau cei care locuiau pe celelalte două străzi. Îşi uitase căciula pe băncuța din fața şemineului şi zăpada îi intra acum după gât. Încercă să vadă chipurile celor de alături. Păşeau cu toții aplecați, cu privirile în pământ. Muți. De undeva din față fulgerară farurile unei maşini. Când ajunseră în fața ei, Mario văzu coborând un bărbat şi două femei. Le simți pentru o clipă privirile tăioase, interogatoare. Nu-i mai văzuse niciodată înainte. Puteau să fie localnici. Cum tot atât de bine puteau să fie doar nişte călători aflați în trecere prin Bocna, dar curioşi se vadă ce se întâmplă cu mulțimea aceea pe stradă pe un timp atât de câinos. Strânse laptopul sub braț. Începu să tremure cu toate că simțea transpirația prelingându-i-se pe sub maiou. Începuse să-i fie teamă. Nu atât de mulțime, cât de probabilitatea ca discheta să nu se lase deschisă. Tăcerea celor în jur putea spune multe. Inclusiv că putea fi linşat pentru sabotaj. Cui i-ar fi păsat pentru viața lui, un venetic, un nimic, un păgân, un bogătan venit să-şi afişeze opulența ce doar se ghicea de dincolo de poarta casei sale.

Căută brațul, apoi mâna Simonei. Dădu de gol. Simona păşea alături. Ştia foarte bine lucrul acesta. Se uită într-acolo unde ar fi trebuit femeia să fie. Era acolo. Nu voia să-şi lase mâna apucată de a lui. Intuia la ea aceeaşi încrâncenare pe care la ceilalți o vedea în mod evident. Iar în minte îi roiau aceleaşi gânduri devenite între timp obsesive: de unde ştiuseră cu toții că străinul îi dăduse discheta şi de ce îl duceau acum la casa comunală? Ce anume era pregătit acolo?

Îşi dădea seama că rostirea oricăreia din aceste întrebări ar fi fost un fapt efectiv gratuit. Ori chiar periculos. Nu i-ar fi răspuns nimeni. Iar femeia părea că-l uitase.

Pentru o clipă avu impresia că vede la marginea şoselei o siluetă asemănătoare cu cea a străinului. Ba chiar auzi şi țipătul unei gâşte. Vru să se oprească. Apoi îşi schimbă ritmul de mers. Un ghiont din spate îi tăie orice intenție de oprire. La marginea drumului nu mai era nimeni. Nu fusese decât o vedenie. Un răspuns la dorința de a primi răspunsuri la întrebările acelea chinuitoare.

Ajunseră la prima curbă. Dinspre centrul satului se auzea cum cineva făcea probe de microfon.

***

Bărbații înaintau tot mai greu. Poteca pe care o ghiciseră în momentul când părăsiseră drumul forestier se dovedi a fi fost o iluzie. Picioarele li se afundau nu doar în stratul deja gros de zăpadă, ci şi în covorul putred de frunze de fag şi stejar de sub nea. Urcuşul se dovedea a fi şi el tot mai anevoios. Cu un an în urmă, făcuseră cu toții un drum asemănător. Numai că atunci merseseră spre casa comunală, urmându-l şi urmărindu-l pe veneticul acela bogat.

Se opriră ca la comandă. Nu scosese nimeni nici un cuvânt. Fusese o pornire interioară, instantanee. Priviră în jur speriați. Nu se auzea nimic. Nici măcar şuieratul de până atunci al vântului ori căderea fulgilor de nea pe frunzele uscate ale puieților de stejar ce nu-i pierduseră încă frunzişul uscat de anul trecut. Fiecare vroia să-l întrebe pe cel de alături ce anume s-a întâmplat, de ce s-au oprit, de ce nu se mai aude îndeosebi țipătul gâştei. Țipătul acela care i-a călăuzit până atunci şi îndeosebi care i-a atras ca un magnet.

Auziră de undeva de sub ei un geamăt de durere. Apoi un strigăt de om care cerea ajutor. Schimbară câteva priviri. Făcură doi-trei paşi spre stânga, spre locul de unde părea a fi venit strigătul. Tăcere. O bufniță speriată le trecu razant deasupra capetelor. Încă doi-trei paşi mai la stânga. Alte schimburi de priviri. Lângă un tufiş de puieți de stejar se căsca hăul negru al unui coş de ventilație. Atunci auziră iarăşi țipătul gâştei. Fu ca o comandă căreia nu i se putu niciunul împotrivi. Îşi reluară grăbiți drumul înspre Poiana Dănilii. Mai puțini cu unul. Cu doi. Cu trei. Nu se număraseră la începutul drumului.

***

Casa comunală era arhiplină. Cu greu reuşiră şeful de post, primarul şi Perceptorul să-şi croiască drum spre scenă. Scaunele fuseseră scoase în curte, fiindcă ar fi ocupat prea mult loc, iar marea sală a casei comunale, construită încă de pe vremea Împărătesei, pe timpul când de prin măruntaiele pământului se scoteau ultimele grame aur şi fuseseră destui bani şi pentru mineri, nu găzduise niciodată laolaltă, în aceeaşi clipă, atâta amar de lume. Pe scenă, DJ-ul satului, Mişu Grebenar, continua să acordeze stația de amplificare.

Când păşi Mario pe dalele de gresie ale sălii, ca la comandă, privirile mulțimii se ațintiră asupra sa. „Ce dracu vreți de la mine”, ar fi vrut să strige, însă sutele acelea de perechi de ochi parcă îl paralizaseră. Era pur şi simplu incapabil să facă vreo mişcare, vreun gest de împotrivire. Se lăsa condus pe scenă fără să fie vreo mână pe el. Cărarea făcută printre trupurile oamenilor şi privirile mai mult decât poruncitoare, mai degrabă interogatoare, erau îndeajuns pentru a-l mâna, a-l trage şi a-l împinge deopotrivă. Era totuşi conştient că nu el era adevăratul motiv. Nu era decât mijlocul prin care se putea ajunge la răspunsul la întrebarea ce chinuia în clipele acelea mințile tuturor.

Căută privirea Simonei. Nu mai voia nimic altceva decât un licăr de înțelegere din partea cuiva, iar Simona îi era cea mai apropiată ființă din toată sala aceea uriaşă. Avea senzația că păşeşte aievea, într-un coşmar de care nu poate scăpa prin simpla trezire. La toate acestea se adăugau şi propriile-i întrebări. De unde-l ştia totuşi pe acel străin care, cu un sfert de ceas mai devreme, îi dăduse discheta. În acel moment se simți brusc uşurat. Răspunsul la întrebările sale, la întrebările tuturor celor din sală, se aflau pe obiectul acela negru, plat. Nu trebuia nimic altceva decât să pornească laptopul, să introducă discheta şi să deschidă fişierul sau fişierele. Şi coşmarul ar înceta.

***

Din față, țipătul gâştei. Din spate, gemetele de durere tot mai stinse ale celui care alunecase în coşul de aerisire al unei mine. Se simțeau tot mai obosiți. Drumul devenea tot mai greu. Manu, zis şi Italianu, cel bătut în fața birtului Perceptorului, căzu în zăpadă ca un sac greu. Câțiva trecură pe lângă el fără să-l ia în seamă. Bora, zis şi Crâsnicul pentru că-l seconda pe preot la cele bisericeşti, fu cel dintâi care se opri la vederea sângelui ce începuse să topească zăpada în jurul lui Manu. Făcu semnul crucii asupra lui. După care porni din nou după ceilalți. Apoi se opri iar. Se mai opriră şi alții trei.

— Moareee! Moareee, măăă!

— ... reee... măăă! – răspunse pădurea.

Întregul grup fu străbătut de un fior prevestitor de rele. Se opri cel din față, şeful de post, se opri apoi primarul satului, pe urmă toți, până la ultimul. Şeful de post se întoarse furios, îşi trecu degetele peste mustață, gest care îl mai muie cumva, după care se duse la cel căzut.

— Ce-i, puişor, vrei să dai ortu’ popii chiar aşa...? Hai, scoală, scoală, mă!

Dădu să-l lovească, însă careva din spate îl apucă zdravăn de umăr.

— Lasă-l dom’ şef. Îl cărăm noi, nu-i treaba matale să-l cari.

Atunci se auzi țipătul. Ca o chemare. Ca o poruncă. Clipe de şovăială. Trei bărbați se apropiară de Manu. Apăru şi un al patrulea. Careva-şi lepădă pufoaica. Improvizară o targă. Iarăşi țipătul. Priviri tăioase. Manu fu pus pe targă şi patru oameni porniră cu el înapoi, spre sat. Brusc, grupul se rupse în două. Aproape jumătate din cei ce porniseră să-l caute pe Gâscar îi urmară pe sanitarii de

nevoie. Dând să pornească după primii, după aceia care nu renunțaseră, şeful de post mai apucă să vadă cum cel bătut, Manu, îşi duse o mână la cap, cu degetul arătător spre tâmple. Reuşi să-şi înăbuşe un nou impuls de furie. Dobitocul, gunoiul expulzatul din Italia îşi bătea joc de el. De primar, de toți cei care căutau un deznodământ la toată povestea aceea în care se trezise şi el, de voie, de nevoie.

***

Pe scenă, totul era pregătit. Mişu Grebenar îşi scărpina de zor barba. Râgâi. După care zâmbi satisfăcut de ispravă. Un zâmbet nereținut, necontrolat, dezvelind ceea ce mai rămăsese după carii şi tutun ieftin. Ochii-i sclipeau aşa cum îi sclipesc de regulă după fiecare vizită la birtul Perceptorului. Ținea microfonul cu amândouă mâinile, să nu-l scape. Să nu-i fie furat.

— Hai, mă, că sala-i rece şi fac dracu vreo pneumonie – îl întâmpină el pe Mario. Zi ce ai de zis şi s-o ştergem. Hai, ține rahatu ăsta şi latră…

— Şterge-o naibi de-aici că mă scoți din sărite! – îl repezi Perceptorul şi-i smulse microfonul. Prize, îmi trebuie prize… Hai – îl îndemnă pe Mario, bagă-ți scula şi dă-i drumul, că ard de pomană lemnele la birt!

Când tăcu Perceptorul, în sală nu se auzi nici un murmur. Din stradă răzbătea numai şuierul vântului, vântul acela de aprilie ce purta pe ulițe zăpada valuri-valuri. Mişu Grebenar îi pregătise o masă şi un scaun. Pe masă, o lampă de carte prinsă cu un şurub trecut printr-un curs scurt de istorie al Partidului Bolşevic, găsit în beciul întunecos al casei comunale.

— Citeşte… citeşte…

Bătrânele de lângă scenă începură să murmure. Sute de perechi de ochi urmăreau orice mişcare de pe scenă. Femeia de serviciu puse un rând de scaune în fundal. La un semn al primarului, le alinie cu doi-trei paşi mai către public.

— Hai, puişor, scoate scula şi dă-i drumul că încep ştirile la televizor! – îl îndemnă imperativ şeful de post.

— Nu, nu se poate atât de repede, e vorba de acomodare cu temperatura, fir-ar… – murmură Mario.

— Ți-arăt eu temperatură, după ce mi-ai ridicat satul în cap. Dă-i drumul…!

— Da, să citească, să citească! – scandară câteva doamne cu năframa legată sub bărbie.

Mario privi spre sală, neliniştit. Laptopul începuse să-l deranjeze acolo unde-l pusese la plecare şi anume sub braț, între hanorac şi sveter. Trase încet fermoarul hanoracului şi scoase calculatorul.

— Citeşte naibii că mi se scoală copilul! – țipă o femeie. Ce te tot joci cu porcăria aia?

— Ia-i, şefule, jucăria, şi aruncă-i-o! – strigară altele două.

— Acum… acum vă citesc – încercă Mario să calmeze situația.

Mâinle-i tremurau vizibil. Un „enter” reținut şi ecranul laptopului se lumină. Introduse discheta în laptop. Îşi simțea stomacul ca pe-un pachet de măsele

umflate, cu o mie de inimi bătând în ele. Oftatul de uşurare i se auzi până-n fundul sălii. Singurul fişier se lăsă accesat surprinzător de repede.

— Citeşte, fira-i tu să fii! – strigă primarul.

— Citeşte, bogătane, că noi am băut cerneala, fir-ar mă-ta a dracului! – se răstiră câțiva bărbați.

Mario îl simți pe DJ cum se apropie. După damful de monopol ce-i cuprinse nările fu convins că nu putea fi decât Mişu Grebenar. Acesta-i întinse microfonul. Îl preluă cu mişcări stângace, tremurând. Era plin de transpirație. Ciocăni în măciulia ce-i aducea aminte de ceva porcos. Pe ecranul monitorului, un text de mărimea 14.

— Citeşteee!

***

— Speriații s-au cărat! S-au cărat pur şi simplu. Trebuie alții să lupte pentru interesele lor… Mocofanii… Zgârie-brânză… Ăştia-mi fură lemnele de pe izlazul comunal… Îmi taie salcâmii… Ce dacă… ce dacă… eu mă-ntorc… cui îi foloseşte să şţie tot… mie, nu. Nuuu, mă-ntorc…!

Primarul se opri. Se sprijini de trunchiul unui stejar bătrân, unul dintre puținii stejari bătrâni ce scăpaseră de lanțul tăios al drujbelor țapinarilor. Îl cuprinse cu brațele. Îşi lipi tâmplele de scoarța aspră şi caldă. Îl ciocăni cu degetul lung al mâinii drepte. Apoi ascultă. Auzi țipătul. Era dincolo de trunchi, de lemn, nu-l mai simțea ca pe un țipăt al lui, căruia să-i dea ascultare ca până acum.

— Muieri, măi, puişorilor… asta sunteți, muieri! – le strigă şeful de post celor cinci-şase bărbați opriți în dreptul primarului. Îşi duse mâna la tocul pistolului „Carpați”, apoi la mustață. Nu era hotărât, însă în mintea sa pentru unii viitorul putea să fie sumbru.

***

Deşi plină ochi de lume, casa comunală părea pustie. Mulțimea nu mai era formată din indivizi, ci se confunda cu un organism viu de dimensiuni uriaşe, ce luase forma sălii. De-afară nu se mai auzea nici şuierul vântului dezlănțuit, iar în geamuri nici măcar impactul fulgilor de zăpadă cu sticla. O sală plină, dar cumva goală. O mulțime de oameni, de sute de minți diferite, o aşteptată avalanşă de murmure, voci sau chiar strigăte… O masă uşor de manevrat, de sedus, de ignorat… O masă critică în aşteptarea scânteii… Acest lucru elementar îl cunoşteau cu toții, de la primar şi şeful de post până la Mişu Grebenar, DJ-ul mereu afumat, însă oricând gata de reorientat, şi veneticul de Mario, care îşi plimba iute degetele pe tastatura laptop-ului personal. În clipele acelea, judecata personală se confunda cu judecata colectivă. O voce mai ascuțită, mai puternică, mai isterică ori chiar mai moale, dar mai patetică putea aprinde într-o fracțiune de secundă mințile celor prezenți în sala mirosind a stătut. A praf şi a mucegai. A sudoare şi a spray-uri primite ca ajutoare din perfidul Occident. Laolaltă cu

mesajele subliminale transmise cu dărnicie de către televiziunile indigene libere şi democratice.

— Haide, puişor, mişcă-ți curul, timpul e bani, fir-aş al dracului cu mama care m-a făcut! Am fost eu miliţian, da' brânza-i pe bani. Eu ştiu tot, mă, piticule, eu văd, aud şi ştiu tot, ai priceput, cap de legionar? Nu ştiu ce-ai învățat tu la legiunea aia a ta franțuzească, da' te-oi învăța eu şcoala vieții, piticu' dracului...!

Poliţistul era colo, lângă el, suflându-i în față şi fără a scoate vreo vorbă. Nu i se mişca nici un muşchi al feței. Totul părea a fi o comunicare absolut numai la nivel mental. Se mulțumea să-l privească neutru. Ba chiar schiță un început de zâmbet absolut nevinovat, de copil.

Ceasul de la biserică bătu de patru ori scurt şi de douăsprezece ori lung. Putea să fie 12 la miezul zilei. Cum putea să fie şi 12 la miezul nopții. Oricum, în acele momente timpul nu mai avea nici un fel de importanță. Atunci nu mai contau decât cele câteva sute de perechi de ochi din sala casei comunale.

Mario puse laptopul pe masa de pe scenă. Scaunele din spate fură ocupate în grabă de fruntaşii satului. Încetă orice discuție, tuse ori murmur. O ureche mai fină ar fi sesizat doar corul bătăilor de inimă. Scoase cu grijă discheta pe care i-o dăduse Gâscarul şi o introduse în calculator. Până aici totul părea a fi în ordine. Apăsă pe „on" şi ecranul se lumină. Deschise „wordul". Îşi simțea inima undeva în gât, gata să-i sară pe duşumeaua dată cu motorină a scenei. Pe disketă, un singur fişier. Îl deschise. Ecranul se umplu de litere. Nişte litere mari, frumoase, cunoscute şi parcă necunoscute. Care nici nu trebuiau citite, ci se insinuau singure în creier. Disketa părea a fi doar un moft. Un soi de placă turnantă. De ştrap. Ori numai o aparență pentru ochii şi mințile celor de față. Deoarece Mario începu să citească fără a mai privi ecranul. Cuvintele îi veneau singure, fără să le caute. Şi lumea le asculta vrăjită.

***

Ajunseră în Poiana Dănilii. Nu se vedea Oraşul. Nici măcar satele mai apropiate. O pâclă albăstruie înghiţise întreg orizontul. În mijlocul platoului se mai zăreau resturile fumegânde a ceea ce fusese până nu demult un măr pădureț. Străbătură cei aproape o sută cincizeci de metri ce despărțeau liziera pădurii de prăpastie şi ajunseră în singurul loc pe unde puteau coborî până la grota din care se deschideau galeriile de explorare. Țipătul gâştei se auzea chiar de acolo.

— Primare, tu o iei în față! – ordonă şeful de post arătându-i celuilalt cu mâna s-o ia din loc. Eu rămân să asigur spatele. Țineți distanță unul față de celălalt că acum e pericol mare de alunecare. Când ajungeți în fața grotei, vă opriți până ne regrupăm. Ați priceput, mă?, se întoarse el către cei care mai rămăseseră în grup.

Dădură din cap abia perceptibil. Apoi porniră în urma primului om al obştei. Abia după ce trecu şi ultimul prin „Poartă", o deschizătură pe sub o stâncă uriaşă

de marmoră, se auzi iar țipătul gâştei. Apoi, până sub sprânceana grotei nu se mai auzirădecât înjurăturile foştilor mineri.

— Ar trebui să-i căutăm pe cei căzuți, murmură careva din grup.

— Nu căutăm pe nimeni, acum nu e timp, sări polițistul. Nu am răbdat atâta amar de săptămâni să nu aflu sfârşitul, e clar?

— Matale faci ce vrei, eu fac ce vreau... murmură un altul.

— Ai spus ceva?

— Are dreptate, se auziră mai multe glasuri în fața şefului de post. Acestuia nu-i mai rămase decât să înfrunte privirile dezaprobatoare îndreptate asupra sa.

— Primare, tu ce zici? Eşti alesul lor. Eşti ales să-i conduci, iar ei, să asculte.

— Pe primar îl schimbăm...

Urmară câteva clipe de tăcere. De undeva de sus căzu o bucată mare de marmoră. O auziră întâi la vreo douăzeci de metri mai departe, însă piatra ajunse până aproape de ei. Putea să fi căzut chiar pe careva dintre ei. Se grăbiră să intre sub pleoapa grotei. Atunci observară că una din galeriile de prospectare era luminată. O lumină alb-albăstruie, care venea din interior. Şi auziră țipătul.

***

După primele propoziții şi fraze, pentru Mario nu mai exista nimic în jur. Nici oameni, nici fruntaşi ai satului, nici Simona. Absolut nimic. Nici măcar nu-şi mai dădea seama dacă citea. Ori dacă exista. Cuvintele îl transportaseră subit într-o cu totul altă lume, o lume a imaginilor. Deodată, o lumină puternică, alb-albăstruie, aidoma celei de la fulger, învălui totul în mintea sa. Şi, tot atât de repede se trezi alături de străinul acela îmbrăcat într-un pardesiu negru, lung până aproape de glezne, cu o pălărie cu boruri largi pe cap. Nu ținea sub braț nici un fel de gâscă. Însă avea un chip cunoscut. Un chip pe care nu-l putea indentifica precis, dar care avea ceva din toate chipurile învățătorilor pe care-i avusese de-a lungul anilor.

„- N-ai vrut s-o asculți pe bunica ta, Mario. Ştii, dacă n-ai fi aruncat atunci la porci felia de pâine cu untură, mama ta nu te-ar fi pedepsit şi ți-ar fi dăruit un album de desen pe care ți l-a trimis unchiul de la Timişoara. Dacă-ți aduci aminte, chiar în după amiaza aceea a venit la voi un necunoscut care făcea portrete la comandă. Când te-a zărit cu ochii roşii, de la plâns, că doar mama ta te pedepsise, pur şi simplu a ieşit de la voi din curte şi s-a dus la alții. A priceput că acolo unde sunt copiii bătuți, frumosul nu are loc. S-a dus la familia colegului tău de bancă. Acesta ți-era vecin. Tocmai la familia lui s-a dus necunoscutul. Le-a făcut tuturor portretele. Zeno, colegul tău, l-a imitat. Necunoscutul a văzut desenele şi i-au plăcut. Colegul tău de bancă a ajuns apoi mare pictor. Aceasta în vreme ce blocul de desen ce-ți fusese pregătit a ajuns hârtie pentru aprins focul în soba de lemne a bunicii... Vezi, tu Mario (aici chipul celui care-i vorbea era un altul, la fel de cunoscut şi, totodată, necunoscut), viața poate fi totuşi schimbată. Niciodată nu e prea târziu pentru a o lua de la capăt. Pur şi simplu de la capăt.

Ceea ce nu înseamnă neapărat să ştergi totul cu buretele. Totul e să-ți spună cineva acest lucru. Să fie ceva care să-ți atragă atenția. Un om. Un animal. O banală adiere de vânt. Numai şi numai de tine depinde dacă iei în seamă un asemenea semn sau nu... Da, chiar un țipăt de gâscă, aşa cum ai auzit la tine în sat când trecea Tata Miu cu revistele sale sub un braț, iar cu gâsca sub celălalt. Gâsca nu țipa pentru ea însăşi. Ea-şi cunoştea foarte bine destinul. Țipa pentru tine. Pentru cei din jurul tău... Nu, nu-ți pot spune astăzi mai multe. Mintea ta nu e pregătită să asculte urmarea. Mâine. Poate mâine. Dacă inima ți-e pregătită să dea piept cu realitatea..."

***

Porniră fără să murmure spre galeria de unde răzbătea lumina aceea alb-albăstruie. Nici nu-i mai interesa țipătul gâştei. Ceva le spunea că în măruntaiele pământului puteau găsi răspuns la toate întrebările ce-i chinuiseră un an de zile. Şeful de post fu primul care păşi în pârâul ce se scurgea din mină. După nici cincizeci de metri, ajunseră la o răscruce. Primarul aprinse o brichetă.

— Cred că trebuie să o luăm la stânga, spuse.

— Ba tocmai la dreapta, îl contră careva din urmă. De-acolo am văzut venind lumina.

— Mergem drept înainte!

— Dacă şefu' de post spune...

— Eu n-am spus nimic, sări polițistul.

Urmară câteva secunde de tăcere. Nu-l contrazise nimeni. Nu mai spuse nici el nimic. Simțise şi el că trebuau să meargă drept înainte. Era singura diferență față de cei care crezuseră că el fusese cel care le indicase direcția.

— Eu cred că e mai bine spre stânga, zise primarul aprinzând iarăşi bricheta. E singura direcție pe unde putem ieşi.

— Putem s-o luăm înapoi, comentă careva, cu o voce nesigură.

— Ajutor, fraților... nu mă lăsați să mor la întuneric...

Pentru câteva clipe, în galerie nu se auziră decât respirațiile.

— Ăsta a fost Filip...

— Hai după el...

— De unde a venit chemarea?

Nu ştia să răspundă nimeni. Unul dintre foştii mineri o luă prin galeria din dreapta. Îl urmară alții câțiva. Printre care şi primarul.

— Am spus că mergem drept înainte! – strigă şeful de post.

Părea că nu-l auzise nimeni. Ori că nu vroia să-l audă. În frunte cu primarul, o luară cu toții în urma celui care optase pentru galeria din dreapta. Rămas de unul singur, polițistul se prăbuşi în genunchi. Încet-încet, mâna dreaptă îi alunecă spre tocul pistolului. Scoase arma. Se auzi un clic. Pe urmă, câteva secunde de linişte. În strălucirea palidă a luminii plăpânde a unei brichete

nu se văzu decât umbra unei arme lipite de tâmpla unui cap de om. Apoi un obiect metalic căzând la pământ.

— De ce, Doamne, am crezut atâta vreme că se mai poate schimba ceva în viața mea...? De ce-am crezut că pot da timpul înapoi...? Învățătorule, de ce nu mi-ai deschis ochii la timp...? De ce...? De ce n-am înțeles țipătul conştiinței, Doamne?

***

A doua zi, dis de dimineață, abia ce aprinsese Simona focul în şemineu, că se auzi o bătaie uşoară în geam. Mario se ridică brusc în şezut, după care sări din pat şi se apropie de fereastră. Zări printre jaluzele un chip relative cunoscut. Era unul dintre vecinii dinspre ieşirea din sat. Acestea îi făcu semn să iasă cât mai repede. Nici nu mai întrebă ce se întâmplă. Îşi trase iute nădragii peste pajama, îşi puse pe umeri un fâş îmblănit şi ieşi din casă fără nici o vorbă. Spre stupoarea Simonei, care-l urmări cu privirea pur şi simplu înmărmurită. Ajunse, împreună cu oamenii care-l aşteptau în stradă, la casa comunală. Nu fuseseră decât vrei trei-patru, nici măcar nu avusese curiozitatea să vadă câți şi cine anume sunt. Ceva, ca un magnet, îl atrăsese spre locul de adunare al aşezării. Aştepta şi el urmarea. O aşteptaseră toți ceilalți. Nici măcar nu putuse să-şi recupereze laptopul. Pur şi simplu îi fusese interzis să-l ia cu sine. De fapt, ultimele ceasuri ale serii de dinainte se încheiaseră în coadă de peşte. Nici nu ştia cum ajunsese acasă. Efectiv s-a trezit în pat, cu plapuma până sub bărbie, cu Simona alături de el. Dormise întreaga noapte buştean. Un somn fără vise. Fără coşmaruri. Fără obişnuitele zvârcoleli ce-i stârneau Simonei adevărate crize de isterie. Asta doar o banală urmare a vieții trăite ani de-a rândul de unul singur, lucru valabil atât pentru ea, cât şi pentru el.

Ajunseră la casa comunală, unde-i aştepta întreaga suflare a satului. DJ, consilierii comunali, ceilalți fruntaşi ai satului îşi ocupaseră deja locurile în fundalul scenei. În centru, masa cu laptopul şi microfoanele pregătite. În sală, cea mai mare a celor apți să înțeleagă cuvintele.

Se apropie de scenă, urcă treptele scării de lemn şi, în cele din urmă, ajunse la propriul său calculator portabil. Îl porni şi, după câteva clipe, ecranul monitorului se lumin. Şi porni să curgă iar textul acela minunat, cu slove ciudate, care nici măcar nu mai trebuiau citite.

„Ştiam că ai să revii" – îl întâmpină textul. Sau necunoscutul. Sau Dumnezeu ştie mai putea fi. „Constat că ai inima destul de puternică pentru a afla urmarea. Nu trebuia să mai vii. Chiar nu ți-ai dat seama că porți răspunsul în inima ta?"

Din sală se auziră murmure. Pur şi simplu doar murmure. Oamenii părăsiră casa comunală într-o linişte relativă, inexplicabilă.

***

— Ajutooor, fraților, nu-mi mai simt piciorul drept....

Vocea se auzea tot mai clară. Înaintau cu repeziciune chiar şi fără lumină. Ba, mai mult, nici nu-şi mai dădeau seama dacă aveau sau nu nevoie de lumină. Bricheta primarului se stinsese de multă vreme şi înaintaseră efectiv ghidați de idea de lumină ce rămăsese după ce flacăra ca de chibrit a brichetei pe gaz se stinsese. Vocea rănitului se auzise de undeva de foarte aproape. Se aşteptau să-l găsească după câțiva paşi. Nu aflară decât o caschetă minerească şi o baltă de sânge. Ajunşi la ceea ce crezuseră că este o caschetă, constatară că nu era altceva decât un craniu de urs de peşteră. Iar pata de sânge nu fusese decât o pată de vopsea cărămizie pe peretele galeriei.

— Ajutooor… nu mai suport…!

Din spate răzbătu ecoul unei împuşcături. De s-ar fi văzut prin întunericul dens al galeriei s-ar fi descoperit reciproc privind cu înțeles unul către altul. În mod evident, fusese tras un glonte de pistol „Carpați".

— Să mergem mai departe! – îi îndemnă primarul, crispat. Mai înainte am auzit gâsca. Trebuie să fie pe-aici pe undeva…

— Ajutați-mă, fraților… mor…

Înaintau bâjbâind înspre locul dinspre care auziseră strigătul deznădăjduit al confratelui lor. Salvarea acestuia era totul pentru ei. În rest, nu mai conta nimic. Țipătul gâştei? Care țipăt?!

***

„Răspunsul se află în inima ta. Da, există variante. Întotdeauna există variante. Viața este ca un joc de puzzle? Nu e decât doar o vorbă. Viața e mai mult decât atât. Infinit mai mult decât atât. La un puzzle, locurile sunt clar definite. Pe când în viață momentele pot fi aranjate în infinit de multe combinații. Inima ta nu e suficient de puternică pentru a susține o minte ce află ce a pierdut pentru pur şi simplu pentru faptul că, într-o anumită clipă, vântul şi-a schimbat direcția de suflat." Asta fusese tot ceea ce povestise textul în cea de-a treia zi când, la casa comunală, se adunase, din nou, întreaga suflare a comunei. La orice încercare de comunicare, cei din jurul lui Mario, începând cu Simona şi terminând cu preotul localității, păreau cu toții surzi. Ori incapabili de a oferi un răspuns plauzibil la ceea ce se întâmpla cu ei şi în jurul lor.

***

Primul rănit pe care-l găsiră fu chiar Filip, vecinul de peste drum al lui Mario. Aproape că nu mai răsufla când li s-au împiedicat picioarele de trupul zdrobit al fostului miner. Acesta abia însăila cuvintele. Un soi de melanj între țipete şi gamete de durere şi cuvinte abia inteligibile.

— L-am… văzut… Eram tot eu… Ca-ntr-o oglindă, băga-mi-aş… auuu, nu mai pot, dați-mi ceva pentru durere… Să moară mama… auuu… jur că semăna cu mine cel ce se bărbereşte-n oglindă… Am făcut numai un pas… Cât pe-aci să-l prind… Poate de mă grăbeam, da nu mi-a venit să cred că-s eu, pricepeți.. auuu, fir-ar…

Nu-i spune nimeni nici un cuvânt. Primarul bătu superstiţios de trei ori cu degetul în lemnul unei traverse de lemn de deasupra galeriei. Pe furiş, bătură şi ceilalţi. Se aflase fiecare, la rândul său, în faţa câte unui coş de aerisire şi, suprapus peste hăul înşelător, îşi văzuse fiecare propriul chip chemându-l. Implorându-l să-l urmeze. Îl luară pe Filip pe braţe. Primarul mai lumină drumul de câteva ori. Până i se termină gazul în brichetă. Apoi se lăsară în voia instinctului.

***

A patra zi, Mario se ridică din pat frânt de oboseală. Întreaga noapte îl visase pe fostul său profesor de literatură. Ca un făcut, purtase şi acesta, în vis, evident, un pardesiu negru, lung până la glezne, şi o pălărie cu boruri largi. Se făcea că profesorul ţinea sub un braţ un teanc de reviste, iar sub celălalt o pasăre Phoenix. Mario nu ştia cum arăta o asemenea pasăre, dar în vis nu-şi făcuse nici un fel de problemă de conştiinţă. Pur şi simplu ştia că pasărea de sub braţul Profesorului era o pasăre Phoenix. De trezit îl trezise Simona. Iar el se ridică din pat ca un automat, îşi luă pe sine hainele cele mai groase şi porni, pe nemâncate, spre casa comunală. Lumea îl aştepta în linişte. Nu voiau decât continuarea. Urcă pe scenă, acolo unde-l aştepta Mişu Grebenar cu microfonul în mână. Se apropie de el. Nu, pur şi simplu voia să părăsească acest joc stupid, parcă fără sfârşit.

— Astăzi nu mai vreau să citesc, spuse pe nerăsuflate, să-l audă doar beţivanul de DJ.

Nici nu apucă să facă vreun pas. Mişi Grebenar îl prinse cu mâna de gât, în văzul întregii asistenţe. Ori doar aşa i se păruse lui în acele clipe.

— Puteam să fi ajuns dirijorul Operei din Viena, bă… Vreau să ştiu de ce nu s-a întâmplat asta, pricepi?

Mişu duhnea a pălincă de Ruieni. Iar mâna sa părea o menghină de fier. Din stânga se ivi mutra slinoasă a consilierului Gaşpar.

— Mă, gunoiule, aş fi fost acum la Paris, mă, de nu erau leprele…

„Şi eu puteam să fiu pictor”, ar fi vrut să le răspundă. Însă nu avea nici un fel de putere de a se împotrivi. Aproape să sară în sus când şeful de post îi făcu semn cu mâna să iasă din casa comună. Se ridică de pe scaun ca din puşcă şi-l urmă pe acesta până dincolo de uşă, strecurându-se cu greu printre trupurile încremenite ale sătenilor. Nu-i mai păsa nici de laptopul rămas drept zălog în sală, cu tot cu discheta primită de la Gâscar, nici de lumea aceea împietrită aidoma colegilor săi din clasa a şaptea alături de care jucase adeseori un joc ciudat, care-i înfuriase pe profesori, un joc al statuilor vii: când vreunul dintre ei spunea „stop!”, în momentul acela fiecare trebuia să-şi înghețe mişcarea şi de aici începea distracţia, în funcţie de poziţia în care fusese fiecare în parte surprins. Însă cei din casa comunală nu mai erau copii, nicidecum copiii de odinioară. Sătenii sorbeau acum cuvintele ce li se insinuau în minte de parcă erau conectaţi

la laptop prin nişte fire invizibile şi prin acestea aveau acces la singurul fişier din text de pe discheta primită de Mario de la Gâscar.

Ajunseră în stradă. Țipenie. Până şi gardianul satului se afla înăuntru, în casa comunală. Pe strada Ilovăț se zări pentru scurtă vreme doar un câine alb cu negru care dispăru în noapte.

Mario auzi un zgomot metalic, abia perceptibil. Nu şi pentru el, care slujise în Legiunea Străină până în momentul dezertării. Şeful de post fusese însă mai iute de mână. Aceasta pentru simplul fapt că Mario nici nu se gândea la o asemenea posibilitate. Țeava ca de gheață a pistolului „Carpați" i se lipise de adevăratelea de pielea de după ureche.

— Hai, încet-încet... scoate pistolul şi aruncă-l în şanț... aşa... o mişcare în plus şi-ți zbor creierii...da... aşa, hai hai, da... foarte bine...

„Coltul" său fu înghițit de firul de apă al Ilovățului şi dus în tubulatura prin care pârâul dispărea până undeva aproape de ieşirea din sat.

— Acum ia-o încet spre Calea Cimitirului, să stăm acolo de vorbă...

Mario tresări. Doar tresări, fiindcă ştia ce anume urma. Se gândea la ceea ce va urma şi, culmea, nu se putea împotrivi. Dealul sub care se aflau locurile de veci ale răposaților satului îl atrăgea aidoma unui magnet. Porni să urce, cu şeful de post după el. Un câine răsărit dinspre susul străzii Morăvița îi lătră un timp, doar până cotiră în sus, pe drumul ce ducea spre cimitir. Întâmplător sau nu, exact atunci orologiul bisericii porni să bată de ora unsprezece înainte de miezul nopții. Un dangăt – un pas, un dangăt – un pas.

Preț de câteva secunde, îl chinui ideea că se lăsase surprins ca un muritor de rând şi nu reacționase aşa cum îl învățaseră superiorii din cadrul Legiunii Străine. Se comportase execrabil şi acest gând îl rodea. Însă nu pe-atât încât să se transforme într-o chinuitoare obsesie. Era tot ceea ce mai rămăsese din el, cel de până la momentul când îi dăduse Gâscarul nenorocita aceea de dischetă.

— Mişcă mai repede! – îl zori celălalt din urmă şi-l lovi puternic în coaste cu o bucată de lemn culeasă de pe jos.

Exact în clipa aceea simți că ar fi fost momentul să reacționeze. O întoarcee fulgerătoare, o lovitură de picior în plină figură a şefului de post şi ar fi redevenit stăpân pe sine. Numai că gestul nu ar fi avut nici un sens. Ceva îl făcu să fie convins de faptul că lovitura nu ar fi avut altă urmare decât încrâncenarea şi mai mare a celuilalt împotriva lui. Şeful de post doar s-ar fi împleticit în urma loviturii, s-ar fi dat un pas înapoi şi... Mario rămase pentru câteva clipe cu gândurile blocate. Exact în acele clipe văzu în mintea sa un filmuleț imaginar în care el îl loveşte pe polițist, acesta se dezechilibrează, cade, în cădere îşi armează pistolul şi trage. Apoi nimic. Doar negru, un negru de plumb. Un sigiliu. Moarte. Era oare vorba de îngerul său păzitor, care-l salvase de la moarte arătându-i ce se putea întâmpla dacă şi-ar fi urmat instinctul? Nu-şi putea răspunde.

— Ia-o la stânga! Mergem la stadion.

Până la terenul de fotbal al satului ajunseră relativ repede. Chiar dacă se împiedică şi căzu de câteva ori în şanțul ce se formase în deal în urma trecerii carelor vreme de sute şi sute de ani spre cimitir..

— Acum ia-o înspre Poiana Dănilii! – îi ordonă şeful de post.

Satul rămase undeva în vale. Din când în când, până la ei mai răzbătea câte-un lătrat răzleț de câine. Noaptea se lăsase grea peste sat. Ajunseră în pădure. De fapt, schimbară întunericul cu un întuneric şi mai mare. Aici era mai dificil de înaintat, deoarece arborii împiedicau şi puținul de lumină de până atunci care să le uşureze mersul.

— Nu puteam să te mai las să-i manevrezi.

Şeful de post îi vorbea pe un ton extrem de liniştit. De parcă se aflau, ca doi buni prieteni, în birtul Preceptorului, la un pahar de vermut cu sifon. Nu se simțea în timbrul vocii acestuia nici o fărâmă de ură. Părea a fi doar o banală constatare.

— Nu ştiu cine şi, în special ce anume te-a adus în sat. Înainte, pe când am fost milițian, am avut sarcina să-i urmăresc pe cei ce proveneau din familii de foşti legionari sau aveau simpatii legionare. Acum, brusc, ai apărut tu. Dracu ştie de unde, dar ai apărut să-mi deranjezi liniştea comunei. Tot un căcănar de legionar, numai că din temuta Legiune Străină, deci fără nici un Dumnezeu.

Cuvintele treceau pe lângă el aidoma unor gloanțe care nu-l puteau atinge. Nu simțea nevoia să-i răspundă. Ideea că ar putea lua viața de la capăt îl părăsise deja de multă vreme. De fapt, din momentul în care Simona aflase, Dumnezeu singurul ştia de unde, despre vremelnicele lui iubiri de pe vremea când slujise prin străinătate. Totul era în zadar atâta timp cât gândurile îi puteau fi citite de către alții.

— La dreapta… Întoarce-te! – îi porunci şeful de post.

Simți cum îi pătrund prin izmene şi pantaloni spinii ascuțiți ai unui rug de mur. Un lucru extrem de neplăcut să constate că-i intră în piele şi carne un lucru străin. Scăpă de tulpina enervantă. În clipa aceea îşi dădu seama că se prăbuşeşte în gol. Apucă disperat de tulpina spinoasă pe care o simțise adineaori înfingându-şi țepii în gambele lui. În zadar. Se prăbuşi în tăcere în hăul de sub el. În hăul parcă nesfârşit al unei guri de ventilație a unei mine închise de bancherii mondiali. Preț de câteva clipe crezuse că, pur şi simplu, visează. Că, în orice clipă poate să-şi spună că e doar un vis banal şi că, exact atunci, se trezeşte din coşmar viu şi nevătămat. Numai că nu era vorba de un vis, ci de realitatea cea mai crudă. El efectiv se prăbuşea într-o gură de ventilație a unei mine.

***

Înaintau greu, pipăind fiecare palmă de teren, de galerie, de piatră. Li se auzeau extrem de clar răsuflările, oftaturile şi mai ales înjurăturile. Cu deosebire cea la adresa lui Mario, care pur şi simplu dispăruse într-a patra noapte de la debutul acestui calvar. Laptop-ul lui arsese după câteva săptămâni după aceea

împreună cu disketa şi casa comunală. Străinul doar îi aţâţase, fără însă a le oferi ulterior indiferent ce răspuns la noianul de întrebări pe care li-l crease prin textul de pe dischetă, text ce li se insinuase în creier fără măcar a mai fi citit. Iar apariţia, în urmă cu două zile, a Gâscarului, individul acela fantomatic a cărui prezenţă nu şi-o putea nimeni explica, nu făcu decât să amplifice numărul întrebărilor şi nedumeririlor ce se acumulaseră până atunci.

Se întâmplase pe la ora nouă seara când, abia ce se oprise ninsoarea, o ninsoare furioasă, aproape pe orizontală, care cu siguranţă făcuse impracticabilă, preţ de câteva ceasuri, şoseaua de până la Bocna. Auzi fiecare în parte gâgâitul gâştei între nouă fără şase şi nouă fără două minute. Cele trei uliţe ale satului se umplură de oameni aproape instantaneu. Fiecare închipuindu-şi că va afla răspunsul la întreabrea ce-l chinuia de aproape un a de zile: care-i va fi fost viitorul dacă...? Ca la un ordin, masa de oameni se îndreptă spre centrul satului, acolo undeva fusese casa comunală, acum un morman acoperit cu zăpadă. Numai că nici urmă de Gâscar. Nici măcar de Mario. Erau cu toţii convinşi că Mario deţinea cheia tuturor răspunsurilor tocmai fiindcă dispăruse subit. Ţelul fiecăruia în parte era să afle modul în care mai putea să-şi schimbe viaţa pe făgaşul dorit dintotdeauna. Un posibil răspuns putea să-l fi deţinut chiar fostul şef de post. De aceea-l şi urmaseră până de curând. Până când acesta-şi proptise ţeava pistolului de tâmplă.

Gestul poliţistului complicase situaţia. Acum nu le mai rămânea decât să afle singuri tot ceea ce doreau să afle. Poliţistul aflase ceva mai mult decât trebuia să afle şi tocmai acest fapt îl împinsese să se sinucidă. Majoritatea dintre ei erau însă convinşi că poliţistul nu era deloc străin de dispariţia bruscă şi inexplicabilă a lui Mario şi tocmai de aceea recursese la gestul final.

Ajunseră la un moment dat la un spaţiu larg. În întunericul acela greu, clisos, intuiau că era vorba de o grotă naturală prin care fusese săpat tunelul de explorare. Apa picura prin zeci de crăpături ale tavanului. Le uda hainele, le cădea pe după gât ori în creştet.

— Străinul... legionarul... – murmură Filip pe brancarda improvizată. E acolo... în faţă...

Cei care-l cărau se poticniră. Desigur, Filip avea acum vedenii şi vorbea prostii. Silueta ce le apăruse brusc în grotă îşi întoarse pentru o clipă faţa înspre ei.

— El... Mario...

— El este...

— Mariooo! – strigară cu toţii-n cor.

Silueta se pierdu în galeria ce se deschidea drept înainte. Grăbiră pasul. Nu-şi mai punea niciunul întrebarea de ce era galeria luminată. O lumină albăstruie, plăcută, odihnitoare, ce venea de niciunde. Înaintau fără să vorbească.Nici nu mai conta faptul că pereţii galeriei erau cu desăvârşire netezi.

Apoi, la o cotitură, îi zăriră silueta. Purta pălărie şi un trenci până la pământ. Şi ținea ceva alb sub braț.

— Gâsca! – strigă Filip.

Oamenii porniră să alerge. Zadarnic. Cel din fața lor, nici nu mai conta cine era, păstra constant aceeaşi distanță.

— Stai!

— Staaaiii! – răspunse cineva.

Li se păru a fi fost ecoul. Silureta dispăru tot atât de brusc de parcă nici nu ar fi fost. Cu tot ceea ce se vrusese a fi o gâscă. Şovăiră. În galerie apărură mai multe siluete. Acestea le veneau însă în întâmpinare. Două din ele cărau ceva. Ceva ca o targă. Iar pe targă...

— Opriți! – se zbătu Filip cu înfrigurare, aproape să cadă.

Ceilalți nu-l ascultară. Continuau să alerge. Mai tare. Tot mai tare. Cei care-l cărau pe Filip fugeau mai încet, dar fugeau. Cu fiecare pas erau mai aproape de ceilalți, cărora le distingeau acum până şi chipurile. Chipuri tot mai cunoscute.

— Ăla-s eu! – murmură Filip. Şi se opri. Îşi dăduse seama că, de fapt, el nu putea să vadă nimic din cauza celui care ținea partea din față a tărgii. Şi totuşi vedea clar. Vedea ceea ce vedeau şi ceilalți din jurul său.

Imagini în oglindă. Cele două grupuri alergau unul spre celălalt.

— Nuuu!

Nu se întâmplă nimic.Sau aproape nimic. Pentru o fracțiune de secundă, fiecare se recunoscu pe sine însuşi într-unul din grupul advers. Şi-apoi, ca o adiere de vânt, trecură unii prin alții...

Continuară să alerge. Până când, după alte două coturi, dnainte li se ivi capătul. Plin de lumină. Capătul galerei. Dincolo, în plină zi, clădiri, vagoneți, oameni strânşi în fața Administrației miniere. Prapuri. Un preot la slujba de Paşti. Preotul satului. Apoi un stol de gâşte luându-şi zborul chiar din fața lor. Nu mai erau gâştele acelea grase, incapabile să zboare nici o sută de metri. Gâştele acestea se înălțau. Albe. Uşoare. Nici nu mai erau gâşte. Erau ei înşişi.